

SAĞLIK HİZMETLERİ ARZI

Gülbiye Yenimahalleli Yaşar

Sağlık Hizmetleri Arzı

- Her düzeyde sağlık hizmeti sunan kişi ve kurumların toplamıdır.
- I, II, III. Basamakta yer alan sağlık ocağı, sağlık evi, dispanser, AÇSAP merkezi, hastane, sağlık personeli, laboratuvar, eczane tıbbi malzeme üretim yerleri vb.

Sağlık Hizmetleri Arzı

- Sağlık hizmetleri arzında hekim başta olmak üzere sağlık personelinin etkisi fazladır.
- Arzın talep yaratması (supplier induced demand) söz konusudur.
- Oysa sıradan ticari mallarda «tüketici hakimiyeti» bulunmaktadır.

Sağlık hizmetleri arzını etkileyen etmenler

- Fiyat
- Sağlık insangücü
- Hastane gibi uzun zaman gerektiren ve pahalı olan yatırımların gerekliliği
- Tıbbi teknoloji
- Kapasite kullanım oranı

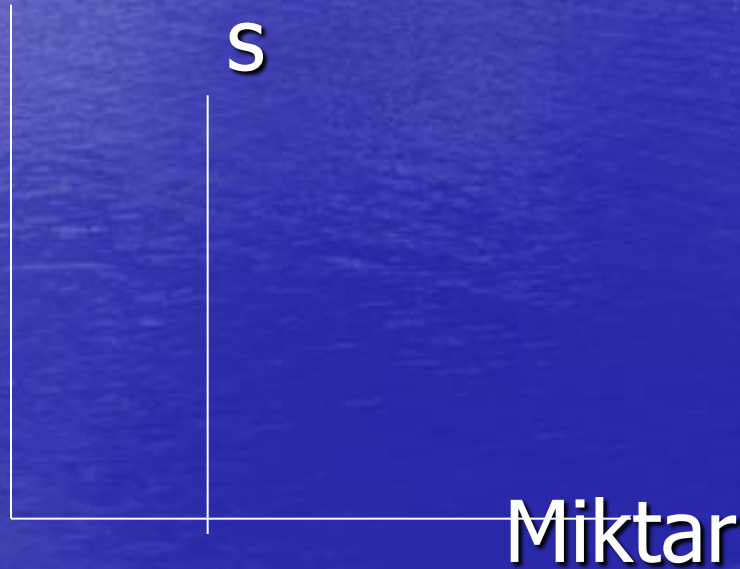
Sağlık Hizmetleri Arzı ve Arzın Fiyat Esnekliği

- Sağlık hizmetleri genel olarak fiyatların yüksek ve yükselme eğiliminde olduğu hizmetlerdir.
- Sağlık hizmetleri arzı fiyat yükselmelerine anında veya kısa sürede cevap verme şansına sahip değildir. Arzın fiyat esnekliği katıdır.
- Bir maldan arz edilen miktarın o malın fiyatındaki değişmelere olan duyarlılığına arzın fiyat esnekliği denir.

Sağlık Hizmetleri Arzı ve Arzın Fiyat Esnekliği

- Sağlık hizmetlerinde arz esnekliği katıdır.

Fiyat

Sağlık Hizmetleri Arzı ve Arzın Fiyat Esnekliği

- Arz esnekliğinin katı olmasının en temel nedeni,
  - sağlık hizmeti sunumu için gerekli olan sağlık personelinin yetiştirilmesinin uzun zaman alması
  - hastane gibi sağlık kurumlarının inşa edilip gerekli tıbbi malzeme ile donatılmasının da zaman alması ve pahalı yatırımları gerektirmesi

Stoklanmış bir sağlık hizmetinden söz edilemez.

Arzı ancak UZUN VADEDE artırmak olanaklıdır.

Sağlık Hizmetleri Arzı ve Arzın Fiyat Esnekliği

- Arzın fiyat esnekliğindeki kısa dönemdeki katılık verimlilik artışı yoluyla sınırlı boyutta giderilebilir.
- Sağlık hizmetlerinin aciliyeti, pozitif dışşallık durumu, nerede ve kim tarafından verildiği gibi bazı özellikler arzı etkilemektedir.
- Sağlık hizmetlerinin ertelenemezliği nedeniyle arz yetersizliği toplum sağlığı ağısından sakıncalar yaratır.

Sağlık Hizmetlerinin Bazı Özellikleri

- Kullanılması zorunlu hizmetlerdir,
- Büyük bir bölümü toplumsal özellik gösterir,
- Talebi tesadüfidir,
- Kişinin alacağı hizmetleri hekim belirler,
- Üretim ve tüketim eş zamanlıdır,
- Hata ve belirsizliklere karşı duyarlıdır,
- Her hastaya farklı hizmet verilir,
- Başarı için hastanın aktif katılımı gerekir,
- Emek yoğunudur,
- Çıktının tanımlanması ve ölçümü güçtür.
- İşlevsel bağımlılık yüksektir.

Sağlık Hizmetleri Arzı : Fiyat

- Sağlık hizmetlerinin sayılan birçok özelliği nedeniyle sağlık hizmetleri arzı piyasanın serbest işleyişine bırakılmamıştır.
- Bu konu iki hafta sonra (haftaya sağlık hizmetleri talebi dersinden sonraki hafta) piyasa dengesi işlenirken ayrıntılı bir şekilde ele alınacaktır.

Sağlık İnsangücü

- Sağlık hizmetleri emek yoğun bir sektördür.
- Aşırı uzmanlaşma personel ihtiyacını karşılamak için daha uzun süre beklenilmesini gerekli kılmaktadır.
- Kısa vadede ancak verimli çalışmaları sağlanarak sağlık hizmetleri arzı artırılabilir.

Pahalı Yatırımın Gerekli Olması

- Sağlık hizmetleri hastane gibi uzun zaman gerektiren ve pahalı olan yatırımları gerektirmektedir.
- Bu özellik sağlık sektöründeki kamu yatırımlarının en önemli gerekçelerinden birini oluşturur.

Tıbbi Teknoloji

- Teknolojinin en yoğun kullanıldığı sektörlerden biridir sağlık sektörü.
- Teknolojik yatırımlar, bir yandan sağlık hizmetleri arzını artırırken, diğer yandan da sağlık hizmetleri kalitesini yükseltir.
- Yeni teknolojiler, sağlık hizmetleri arzını kalitatif ve kantitatif olmak üzere iki yönlü artırır.
  - Teknoloji üretimde daha fazla mal ya da hizmet üretmemize yardımcı olduğu gibi maliyetlerin de ucuzlamasına sebep olması beklenir. Ancak yeni ve karmaşık teknolojilerin kullanılması sağlık hizmetleri maliyetini yükseltir. Tıbbi teknolojilerin geliştirilmesi, araştırma-geliştirme faaliyetlerine aktarılan kaynakların büyüklüğü ile yakından ilişkilidir.

Kapasite Kullanım Oranı

- Fiyatı artan sağlık hizmetlerinin miktarının artırılması, kısa vadede kapasite kullanım oranlarının artırılması ile mümkündür.

Türkiye ve AB-15 Ülkelerinde Sağlık Durumu, Sağlık Hizmetlerinin Arz ve Talebi

GÖSTERGELER (2003)	TÜRKİYE	AVRUPA BİRLİĞİ-15
Bebek ölüm oranı (binde)	20,9	4,5
Anne ölüm oranı (yüz binde)	130	6,9
Doğumda beklenen ortalama ömür	68,7	79,1
100.000 kişiye düşen hastane yatağı sayısı	257,4	583,6
Özel sektör yatak sayısının toplam hastane yataklarına oranı	7,3	22,7
Yatak işgal oranı (yüzde)	58,8	77,0
100.000 kişiye düşen doktor sayısı	139,2	360,6
100.000 kişiye düşen hemşire sayısı	247,7	725,4
Sağlık harcamalarının GSMH içindeki büyüklüğü	7,5	8,9
Kişi başı sağlık harcaması (SAGP, ABD \$)	505,2	2.294,6
Toplam sağ.harcamaları içinde toplam ilaç harc.nın yeri	24,8	-
Toplam sağ.harcamaları içinde hastane harc.nın yeri	19,2	-
Kamu sağlık harcamalarının toplam sağlık harcamalarına oranı	70,9	-
Bir yılda kişi başı ortalama poliklinik muayenesi sayısı	2,1	6,3
Ortalama yatış günü sayısı	5,8	9,6

Kaynaklar

- Yusuf elik (2011), Sağlık Ekonomisi, Siyasal Kitabevi, Ankara.
- MUTLU, A., IŐIK, K., (2005). Sağlık Ekonomisine GiriŐ, Ekin Kitabevi Yayınları, 2. Basım, Bursa.